

Αριστερά, η φωτογραφία της Νάντιας Βαλαβάνη στις 14 Φεβρουαρίου 1974, μετά τη σύλληψή της - η περιβόητη mugshot για τη σύμπτωση, στην Υποδιεύθυνση Γενικής Ασφάλειας Αθηνών στη Μεσογείων 12-14. Κάτω, η Νάντια Βαλαβάνη (αριστερά) και η Αγγελική Σωτήρη, με ψυωμένη τη γροθιά, κατά την αποφυλάκισή τους έξω από τις φυλακές Κορυδαλλού στις 26 Ιουλίου 1974

Νάντια Βαλαβάνη

Πηγή έμπνευσης οι παραδόσεις της αντίστασης

Η οικονομολόγος και συγγραφέας ξεδιπλώνει στο Documento μνήμες από τις ηρωικές στιγμές του '73 και του '74 με αφορμή το νέο της βιβλίο για τα «παιδιά του Φλεβάρη»

Συνέντευξη στην Παναγιώτα Μπίτσικα

Για τον αντιδικτατορικό αγώνα, τις εμπειρίες της στα μουντρούμια της χούντας αλλά και για το σήμερα και την αξία της ιστορικής μνήμης μιλά στο Documento η οικονομολόγος και συγγραφέας Νάντια Βαλαβάνη που μετείχε στην εξέγερση του Πολυτεχνείου ως πρωτοετής φοιτήτρια ΑΣΟΕΕ και μέλος της ΚΝΕ/αντιΕΦΕΕ.

Σε λίγες ημέρες κυκλοφορεί το βιβλίο της «Θ.Ν. Ένα χρονικό για "τα παιδιά του Φλεβάρη"» μισό αι-

ώνα αργότερα - Α΄ τόμος» (εκδόσεις Τόπος). Αφορά το χτύπημα της χούντας τον Φλεβάρη του '74, όταν η Ασφάλεια συνέλαβε ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ και εκατοντάδες μέλη και στελέχη της ΚΝΕ και της Αντι-ΕΦΕΕ. Η Ν. Βαλαβάνη είχε τότε οδηγηθεί στη Γενική Ασφάλεια Αθηνών (Μεσογείων) και ύστερα από πεντάμηνη ανάκριση στις φυλακές Κορυδαλλού. Στην απομόνωση συνδέθηκε μέσω του «μορς» των τούκων με συγκροτούμενους της και ιδιαίτερα με την τότε φοιτήτρια Ιατρικής Αγγελική

© INFO

Το βιβλίο της Νάντιας Βαλαβάνη «Θ.Ν. Ένα χρονικό για "τα παιδιά του Φλεβάρη"» θα κυκλοφορήσει στο τέλος της ερχόμενης εβδομάδας από τις εκδόσεις Τόπος

Σωτήρη (ΚΝΕ/ΑντιΕΦΕΕ), «τυπογράφο» της παράνομης Πανσοπαιδευτικής, για την οποία η Ν. Βαλαβάνη αναφέρει ως πράξη μοναδικής γενναϊότητας «την άρνηση να πει το όνομά της από τη στιγμή που τη συλλαμβάνει ο Μάλλιος μέχρι το τέλος της προανάκρισης στην Ασφάλεια».

Κορμό του βιβλίου αποτελείσε μια βιομαρτυρία συνέντευξη που είχε δώσει στην Αγγελική Σωτήρη πριν από 20 χρόνια, την οποία διόρθωσε και συμπλήρωσε, με βάση τον αστυνομικό της φάκελο, τη δικογραφία του Εικτακού Στρατοδικείου Αθηνών και αρχειακές πηγές. Το βιβλίο της Νάντιας Βαλαβάνη θα κυκλοφορήσει στο τέλος της ερχόμενης εβδομάδας και θα παρουσιαστεί στις 8 Δεκεμβρίου στον κινηματογράφο Τριανόν.

Αν είχατε να ιστορήσετε μόνο μία «στιγμή», σαν αμάραντη, από την εξέγερση του Πολυτεχνείου το 1973 για να την περάσετε στις επόμενες γενιές, ποια θα ήταν;

Στο προσωπικό μου «φιλμ» «αμάραντη» μένει η διπλή αλυσίδα των μαθητών, οχηματοσπέρνη αυθόρμητα το απόγευμα της Παρασκευής από την είσοδο της Πατισίων μέχρι το ιατρείο μέσα στο χάος από δακρυγόνα και φωτιές: Βρισκόμασταν σε κλειό απομόνωση, όλοι και κάποιος, ωστόσο, προσπαθούσε ακόμη να μας προσεγγίσει.

Υστερα από κάθε μοναχικό προβολισμό μια ομάδα της περιφρούρησης με επικεφαλής τον υπεύθυνο της Συντονιστικής Γιώργο Φιλιππίδη ξεκλείδωναν και έβγαιναν τρεχάλα στην Πατισίων. Γύριζαν με κάποιον στα κέρια. Όπως τον πέρναγαν ανάμεσα, το αίμα του έβαφε το έδαφος. Κι αυτοί ήταν παιδιά που προηγουμένως στο προαύλιο έπαιζαν. Το συγκλονιστικότερο: Όσο ώρα κρατούσαν τραγουδούσαν...

Τα παιδιά του Πολυτεχνείου του '73 και αυτά του Φλεβάρη του '74, στα οποία αναφέρεται το βιβλίο σας, είχαν κοινό νήμα με τη «δρακογενιά» της Εθνικής Αντίστασης (ΕΑΜ/ΕΛΑΣ) ως πηγή έμπνευσης για τον αντιδικτατορικό αγώνα. Σήμερα ποια είναι η πηγή έμπνευσης, υπό άλλες συνθήκες, για ανάταση διεκδικήσεως μιας καλύτερης ζωής;

Είναι «οι καλύτερες παραδόσεις», από την Εθνική στην Αντιδικτατορική Αντίσταση, από τα μουντρούμια της Μέρλιν και της Ειδικής μέχρι την ταράτσα της Μπουμπουλίας και το γκαράζ της Μεσογείων, το ΕΑΤ/ΕΣΑ, τον Διόνυσο και το Μπογιότι, από τον Γοργοπόταμο «στην Αλαμάνα» και την Αθήνα τον Δεκέμβριο του '44 μέχρι το Πολυτεχνείο: Κληρονομιά τόσο περίπλοκη είναι αδύνατον να μοιραστεί.

Νοηματοδότησε ωστόσο την αντίσταση στους κόλπους μιας από τη γέννα της ανάπληρης μεταπολίτευσης. Με τη σημαία να γράφει «Ψωμί - Παιδεία - Ελευθερία - Εθνική Ανεξαρτησία - Λαϊκή Κυριαρχία - Έξω οι ΗΠΑ - Έξω το ΝΑΤΟ» ως ανεκπλήρωτες σύγχρονες ανάγκες-αιτήματα. Μαζί

με λαούς που, όπως οι Παλαιστίνιοι, αγωνίζονται. Μαζί με όσους ονειρεύονται - με το πλάνηρολόγιο, τη μουσική, το τραγούδι, εικαστικά. Δεν είναι προικτές φηγοφύρες αυτοί που εμμένουν σήμερα, είναι οι διπλανοί μας που ρισκάρουν δουλειά και ελευθερία για να αντισταθούν στην κατακλάση της ζωής στο τελευταίο σκαλοπάτι της ΕΕ.

Από τις περιγραφές σας μέσα από την Ασφάλεια στη Μεσογείων τότε, μετά το χτύπημα του Φλεβάρη του '74 και τη σύλληψη μελών και στελεχών από ΚΚΕ, ΚΝΕ, ΑντιΕΦΕΕ, ερχόνονται ήχοι πόνου βασανισμένων αλλά και σφυρίγματα συγκροτούμενων σας και τραγούδια με τις φωνές σας. Πείτε μας κάποια τραγούδια που τα ακούσατε από όλους και τα αγαπήσατε.

Από τα άλλα κελιά έρχονταν κύματα η «Συννεφιασμένη Κυριακή, που έμοιαζε στην καρδιά μας», «Η αγάπη που 'γινε δικόσο μαχαίρη», ρεμπέτικα και λαϊκά. Ήταν δυο τραγούδια ωστόσο αξέχαστα: η «Ζαΐρα», σκλάβένα του μαχαράγια, που μαζί της κλέβανε και μένα πισωκόπουλα και ξεκυνόμασταν μέσα απ' τα συντρίμια του κρατητήριου ελεύθερες στα σύννεφα. Και ο «Χότζας», που «σαν θα πει το Μπρ Άλλδα» το δικό μου στίθος ένιωθα να ματώνει.

Όλοι όμως σιωπούσαν ώρα 7η απογευματινή, τότε που γύριζαν υποβαστάζοντας όποιον είχαν στο υπόγειο κι έπαιρναν καινούργιο για ξενύχτι.

Τότε ξέσπαγε η «συναυλία των σφυρημάτων» των τραγουδιών του Στέφανου απ' την Πάτρα, από την κασέτα που μοιράζαμε μουσικά στην Αθήνα τον χειμώνα μετά το Πολυτεχνείο - αντίδοτο στον φόβο, στην αγωνία και τη μοναξιά. Αργότερα, ελευθερία, έγγραφα: «Άλλος τέτοιος ήχος δεν έσκισε ποτέ σαν πύρινη ρομφαία τη σιωπή... Μια νίκη της ανθρώπινης αξιοπρέπειας κι αντοχής».

Το Θ.Ν. είναι το αρκτικόλεξο με το οποίο τελείωναν πάντα οι «συζητήσεις» μέσω ρυθμικών χτυπημάτων στους τοίχους των κελιών στο ιδιότυπο σύστημα σημάτων μορς που είχατε αναπτύξει οι κρατούμενοι/ες. «Θα νικήσουμε». Συλλογική ή και ξεχωριστή νίκη για τον καθένα;

Και τα δύο. Τόσο για όσους κατάφεραν, αν κι άλλοι διαφέντευαν το σώμα τους, τη ζωή τους, να συνεχίσουν να την ελέγχουν αυτοί.

Όσο και για εκείνους που υποχώρησαν υπό το καθεστώς υπέρμετρης βίας, αλλά δεν αλλοζοπίστησαν, δεν έγιναν γενίτσοροι, χαφιέδες, «συνεργάτες». Διάβασα στο Documento ότι ο Αλέξης Τοίπρας στην «Ιθάκη» θεωρεί εμένα κι άλλους παλιούς συντρόφους «γραφικούς». Συμφωνώ απολύτως: Ενώ άλλοι μας διαφέντευαν, ένα ολόκληρο κρατητήριο «ετυπούσε» στον τοίχο «Θ.Ν.». Ξέρουμε άλλωστε, καλύτερο ορισμό της γραφικότητας;

Σήμερα από τι κανδυεύει περισσότερο η ιστορική μνήμη; Από την πολιτική της λήθης.